

Årsplan

Askeladden
Steinerbarnehage

2019-2020

INNHOLDSLISTE

Praktiske opplysninger.....	5
Kontakt oss.....	5
Kort om barnehagen.....	5
Åpningstider.....	5
Opptak av barn.....	6
Barnas klær og utstyr.....	6
Fremmøte, fravær og helse.....	6
Foreldremøter, foreldrerepresentanter og Barnehagens samarbeidsutvalg (SU).....	7
Foreldresamtaler.....	7
Foreldredugnad.....	7
Fødselsdagsfeiring.....	8
Digital praksis.....	8
Arbeidsmetoder.....	9
Hvordan det pedagogiske arbeidet planlegges og dokumenteres.....	9
Hvordan det enkelte barn følges opp.....	9
Hvordan foreldrene får informasjon.....	10
Tilvenning av nye barn (og foreldre)	10
Overganger innad i barnehagen.....	11
Overgang fra barnehage til skole.....	11
Fagområdene i Rammeplanen og basiskompetanse.....	12
Kommunikasjon, språk og tekst.....	13
Språkkompetanse.....	13
Kropp, bevegelse, mat og helse.....	14
Kropps- og bevegelseskompetanse.....	14
Kunst, kultur og kreativitet.....	16
Fantasi og kreativitetskompetanse - Motivasjon og konsentrasjonskompetanse...16	
Natur, miljø og teknologi.....	17
Sanse- og iakttakelseskompetanse - Etisk og moralsk kompetanse - Sosial kompetanse.....	17
Antall, rom og form.....	18
Språkkompetanse - Sanse- og iakttakelseskompetanse.....	18
Etikk, religion og filosofi.....	19
Etisk og moralsk kompetanse.....	19
Nærmiljø og samfunn.....	21
Sosial kompetanse.....	21
Årstidsfester.....	23
Høstfest.....	23

Mikaeli.....	23
Lanternefest.....	24
Jul.....	24
Fastelavn og karneval.....	24
Påske.....	25
Maifest.....	25
Sommerfest.....	25
Forskrifter, eierskap og historikk.....	26
Forskrifter.....	26
Eier av barnehagen.....	26
Historikk.....	26

PRAKTISKE OPPLYSNINGER

KONTAKT OSS

Askeladden Steinerbarnehage, tlf.: 32 79 21 91

Holtebrekk Familiebarnehage, tlf.: 47 51 79 31 (send gjerne melding)

Adresse: Åsheimveien 12 B, 3490 Klokkarstua

E-post: askeladden@steinerbarnehage.no

Hjemmeside: www.askeladdensteinerbarnehage.no

Daglig leder: Åshild Sund

KORT OM BARNEHAGEN

Askeladden Steinerbarnehage er en 36 år gammel steinerbarnehage som holder til i landlige omgivelser på Klokkarstua i Hurum Kommune. Fra januar 2020 ligger vi Asker Kommune. Barnehagen er bygget for 5 avdelinger, 3 for store barn og 2 for små. barnehageåret 2019-2020 er det 4 avdelinger i drift; Blåbær, Solbær, Bjørnebær og Familiebarnehagen.

1.klasse ved Steinerskolen i Hurum er lokalisert i Askeladden Steinerbarnehage.

Fokusområder: Barnas kreativitet og frie lek - Sunt og godt kosthold - Gode rytmer som bærer oss gjennom dagen, uken og året - Naturoplevelser - Kulturformidling gjennom eventyr og sang.

Vi voksne har et arbeid å gjøre som i ethvert hjem. Barna får være med i det som skjer enten vi lager mat, baker brød, vasker opp, tørker støv, syr, snekrer eller reparerer ting. Vi har en hverdag sammen, der barna lærer livet å kjenne gjennom etterligning av gode forbilder.

Vi holder til i et fantastisk bygg som er lyst, romslig og med gode, varme farger. Bygget er helt miljøvennlig og et godt sted for barn og voksne å være i. Utearealet er stort med masse boltringsplass, lekehytter, bærbusker, klatremuligheter, gressplener og en skog!

Hos oss får barneverdenen lov til å være i fred!

ÅPNINGSTIDER

Barnehagen har åpent mandag til fredag fra kl. 7.30 til 16.30. Ta kontakt med daglig leder ved behov for tidligere levering (kl.7.15). Barnehagen er helt stengt i romjulen, skolens påskeferie og 4 uker sommerferie i ukene 28-31.

Hel plass og prosentplassene på Bjørnebær og Holtbrekk Familiebarnehage følger barnehagens åpningstid fra 07.30 til 16.30.

¾-plass på avdelingene for barn fra 3-7 år har daglig barnehagetid fra 08.00 til 14.45, og følger Steinerskolen i Hurums ferie- og fridager.

OPPTAK AV BARN

Askeladden Steinerbarnehage har opptak av barn gjennom Hurum Kommune, og søknadsfrist er 1. mars, for oppstart på høsten det samme året. Se: <http://www.hurum.kommune.no/innholdssider/oppvekst-og-utdanning/sok-barnehageplass/>

Opptak av enkeltbarn er mulig i løpet av året, om det er ledige plasser.

BARNAS KLÆR OG UTSTYR

Vi er ute i all slags vær. Alle barn må kunne delta i lek ute, året rundt. Høst, vinter og vår anbefaler vi ulltøy inn mot kroppen. Dette lar kroppen puste og varmereguleringen blir god, barna blir ikke nedkjølt selv om de blir våte. Uteklærne må være tilpasset vær og temperatur. Plaggene mellom disse varieres etter behov.

Alt tøy må merkes med navn! Husk også å merke sko og støvler. Komplette ekstra skift må til enhver tid ligge i skiftekurven på garderobeplassen.

Som inne-fottøy anbefaler vi sandaler, som sitter godt fast på foten og holder den luftig.

Fra august 2018 fikk alle barn en tøypose som brukes til klær som skal sendes hjem. Den er en del av vårt felles arbeide med å redusere plastbruken, og skal derfor være i barnehagen hver dag! Posene er laget av ansatte i barnehagen, av gamle gardiner eller andre stoffrester.

Barna skal ikke ta med egne leker i barnehagen. De blir i så fall tatt inn av de voksne, og gitt til foreldre ved henting.

FREMMØTE, FRAVÆR OG HELSE

Fremmøte i barnehagen skal skje regelmessig. Vi ber foreldrene respektere barnehagens tider. Ikke kom senere enn kl. 09.00 om morgenen uten å gi beskjed, og hent barna før stengetid. Barn som kommer sent på formiddagen kan ha vanskeligheter med å komme inn i barnegruppen og leken. Fravær skal meldes til barnehagen. Ved andre årsaker bør beskjed gis på forhånd, i den grad det er mulig.

Gi barnehagen beskjed om smittsomme sykdommer, slik at vi kan varsle foreldre med barn som kan behøve ekstra beskyttelse mot smitte. Vi ber alle foreldre vise hensyn til eget og andres barn ved infeksjons- og febersykdommer. Send ikke barnet i barnehagen med infeksjon i mage/tarmkanalen, hissig øyekatarr eller feber. Se ellers folkehelseinstituttets anbefalinger for når barnet bør holdes hjemme fra barnehagen:

<https://www.fhi.no/sv/barnehage/nar-ma-barnet-vare-hjemme-fra-barne/>

Alle barn skal bringes/hentes av en voksen (eller et eldre barn etter avtale).

Alle barn har hvert sitt håndklede, og vi ønsker at alle barn vasker hendene sine som noe av det første de gjør når de kommer til barnehagen. Dette for å redusere smitte, og øve på god håndhygiene.

FORELDREMØTER, FORELDREREPESANTANTER OG BARNEHAGENS SAMARBEIDSUTVALG (SU)

Det avholdes 2 foreldremøter pr. barnehageår. Her formidles bakgrunnen for pedagogikken vi driver i barnehagen og det informeres om aktuelle ting.

Alle avdelingene skal hvert år velge en foreldrerepresentant og en vararepresentant. Dette gjøres på foreldremøtene. Barnehagen ønsker at foreldrene skal føle et eierskap til barnehagen, og at de har mulighet til å påvirke deres barns hverdag i barnehagen. Foreldrerepresentantene er medansvarlige for å holde foreldremøtene, og for innkomne saker fra foreldrene.

Foreldremøtene deles opp slik at det er én del felles for hele barnehagen, og én del på den avdelingen der barnet går. Den andre delen av møtet tas avdelingsvis. Her kan vi snakke og fortelle om barnegruppen. Foreldrene kan gjerne komme med forslag til emner de ønsker å få tatt opp eller spontant legge frem tanker, spørsmål og funderinger. Det er veldig viktig for barnehagen at alle foreldre møter på foreldremøtene.

Barnehagens foreldreråd består av samtlige foreldre og foresatte i barnehagen. Dets oppgave er å fremme fellesinteressene til foreldrene og bidra til at samarbeidet mellom barnehagen og foreldregruppen skaper et godt barnehagemiljø. Foreldremøtene fungerer som foreldreråd.

Samarbeidsutvalget (SU) består av samtlige foreldrerepresentanter og barnehagens daglige leder. SU blir invitert til ett stiftelsesmøte i året. Barnehagen ønsker å lytte til foreldrenes syn og meninger, og når det er aktuelt, blir saker drøftet videre på pedagogmøter og kollegiemøter.

SU har egne møter i tillegg til at de deltar på 3 av steinerskolens FAU-møter pr barnehageår. FAU (Foreldrenes Arbeidsutvalg) består av en foreldrerepresentant og en vara fra 1. klasse t.o.m. 10. klasse ved Steinerskolen i Hurum.

Foreldre og ansatte i skolen og barnehagen har mulighet til å søke om penger fra FAU-kassen til ting/aktiviteter som gagnar barna på skolen og i barnehagen, og SU-representantene er med på dele ut disse midlene.

FORELDRESAMTALER

Det blir tilbudt 1-2 foreldresamtaler i året. Disse handler om barnet, dets styrker og eventuelle utfordringer, hvordan det har det i barnehagen og hva barnet er opptatt av. Ønsker man å ta opp ting om eget barn eller ting som har hendt i barnehagen, er det mulighet for å avtale et møte med avdelingslederen også utenom oppsatte tider.

FORELDREDUGNAD

Foreldrene vasker på skift barnehagen i helgene. Det er 3 vask i året per familie. Dette er en god måte å vise barna at dere foreldre også er delaktige i barnas barnehageomgivelser og er med og tar vare på dem. Samtidig kan dere i ro og fred få kikke litt innenfor veggene og fornemme hva barna gjør i barnehagen.

Julemarkedet i slutten av november, arrangeres som dugnad av foreldrene. Barnehagen og skolens foreldre samarbeider om å arrangere julemarked. Det forventes av hver familie at de bidrar med noen timers arbeidsinnsats og i tillegg

leverer noe egenprodusert for salg i foreldreboden. Hvis man ikke kan komme er det veldig viktig å gi beskjed så tidlig som mulig til julemarkedskomiteen/ SU-representanten.

Én dag på forsommeren er det dugnad i barnehagen. Her møtes alle foreldre, barn og medarbeidere til nyttig og hyggelig arbeid. Ved å gjøre et tak sammen, styrkes fellesskapet. Det er også en fin opplevelse for barna at foreldrene gjør noe for barnehagen. Dugnaden avsluttes med felles lunsj og fest rundt maistangen. SU er med og arrangerer dugnaden.

FØDSELSDAGSFEIRING

Alle barna feires i barnehagen når de har fødselsdag. Vi lager fødselsdagskrone og barna lager tegninger som vi binder inn i en bok og lar fødselsdagsbarnet få med hjem. Bursdagsbarnet tar med kake, frukt eller is som vi spiser til dessert etter måltidet. Fra 3 år og oppover forteller vi et fødselsdagseventyr der dagens bursdagsbarn har hovedrollen. Barnet får på en fødselsdagskappe og kronen sin. Vi tenner like mange lys som barnet fyller år. Så ser vi om bursdagslyset er et ekte tryllelys! Under så mange silketørklær som barnet fyller år, ligger en gave fra barnehagen, enten noe de voksne har laget (1 - 4 år), et tredyr (5 - 6 år) eller en fin stein (6 - 7 år - den siste bursdagen som feires i barnehagen og barnet er 1.klassing).

For de yngste barna foregår dette under måltidet, for de eldste samles vi i det som er ringlektiden, før måltidet. Vi avslutter feiringen med å synge «Hurra for deg!»

DIGITAL PRAKSIS

Steinerbarnehagene har ikke tradisjon for bruk av digitale verktøy, ut fra tanken om at reelle sanseerfaringer er helt grunnleggende for barns utvikling de første årene. Askeladden Steinerbarnehage slutter seg til denne praksisen og tanken.

Digital teknologi brukes som verktøy av de voksne, til drift, organisering og dokumentasjon. Det tas bilder fra barnehagens hverdag og pedagogikk, som først og fremst deles med foreldrene via hjemmesiden, Fredagsposten eller e-post. Det er ikke for å bruke de til underholdning i barnehagen.

Digital praksis i barnehagen kommer i konflikt med steinerpedagogikkens grunnsyn som sier at barn i førskolealder først og fremst lærer gjennom lek, motoriske utfordringer, og gjennomskuelige prosesser som oppleves med hele kroppen og med alle sanser.

Vi ønsker heller å vise barna at det finnes alternativer til digitale verktøy, slik som bøker, håndskrift, muntlig formidling og levende musikk, og ser på det som viktig grunnlag for fremtidens digitale kompetanse.

ARBEIDSMETODER

HVORDAN DET PEDAGOGISKE ARBEIDET PLANLEGGES OG DOKUMENTERES

- Avdelingsmøter hver uke. Planlegging og vurdering av det pedagogiske og praktiske arbeidet på avdelingen. Barn i gruppen tas opp til samtale av de voksne på den enkelte avdeling. Det drøftes om planer/aktiviteter må endres/ tas bort, av hensyn til gruppen, enkeltbarn eller foreldre. Alt dokumenteres i egen perm.
- Kollegiemøte hver 3. uke. Avdelingene forteller hvordan det går, og om eventuelle utfordringer. Vi hjelper hverandre med å finne løsninger, og planlegger felles pedagogiske prosjekter. De ansatte fordypet seg pedagogiske tema, som er relevante for gruppen, enkeltbarn eller foreldrearbeidet. Pedagogiske opplegg som er gjennomført, blir evaluert. Referat skrives.
- Ukentlige pedagogmøter, der kvaliteten på det pedagogiske arbeidet sikres. Pedagoger/ avdelingsledere har møte sammen med styrer, og det pedagogiske arbeidet samkjøres. Ansvar for oppfølging av aktuelle tema/saker, fordeles. Referat skrives.
- Planleggingsdagene brukes til planlegging av det pedagogiske og praktiske arbeidet. Referat skrives.

HVORDAN DET ENKELTE BARN FØLGES OPP

- Primærkontakt i oppstartfasen. Dialog og samarbeid med hjemmet for å sikre at barnets behov blir møtt.
- Glimt fra barnets hverdag deles med foreldrene ved levering/ henting.
- I utetiden og på turer blir barna systematisk sett etter med jevne mellomrom, for å sikre at de er til stede og har det bra.
- Egne observasjoner av barna tas ved særlig behov, eksempelvis ved bruk av TRAS eller ALLE MED.
- Askeladden Steinerbarnehage forholder seg til Rammeplan for barnehagen av 01.08.17 som pålegger at barnehagen tilpasser det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger. Hvis barnehagen ser at et barn har behov eller utfordringer som går utover det man klarer å legge til rette for, kontaktes de nødvendige instanser som pedagogisk- psykologisk tjeneste, logoped, barnevern, og andre. Dette gjøres i samarbeid med barnets foreldre.
- Barns rett til medvirkning tas hensyn til. Gjennom samtale og lyttende dialog legger de voksne til rette for at barnet skal bli sett og hørt, og opplever seg selv som en betydningfull person i fellesskapet. De voksne tilrettelegger for at barnet skal medvirke aktivt i leken, en forutsetning for at leken skal være fri.

HVORDAN FORELDRENE FÅR INFORMASJON

- Barnehagerute, dags- og ukeplan og diverse viktig informasjon sendes hjem til familien ved oppstart etter hver sommerferie.
- Egne ukebrev/ plakater til foreldrene med ukens/ månedens aktiviteter.
- «Fredagsposten», et skriv som sendes på e-post til alle foreldre ved Steinerskolen i Hurum og Askeladden Steinerbarnehage. Der står det alt fra datoer for møter til hva vi holder på med denne tiden. Foreldre kan også bruke Fredagsposten til å annonsere.
- Daglige små samtaler med foreldrene om hvordan barnet har det/ har hatt det, og om det må tas spesielle hensyn i barnehagen eller hjemme.
- Foreldresamtaler, 1-2 ganger i året eller ved behov. Egne foreldresamtal skjemaer benyttes, disse omhandler barnets generelle utvikling. Det legges vekt på foreldrenes behov for informasjon, og evt. om det er spesielle hensyn eller oppfølging som må tas for en kortere eller lenger periode, for det enkelte barnet. Dokumenteres i egen perm.
- Årsplanen, som er tilgjengelig på barnehagens hjemmesiden fra september.
- Hjemmesiden, der foreldrene kan logge inn og få innblikk i hverdagen vår via bilder og annet. Bilder av barna legges kun ut etter godkjenning av foreldre/ foresatte. Der legges det også ut adresseliste – hvis foreldrene har godkjent det – slik at foreldrene kan kontakte hverandre.
- Sosiale medier: Askeladden Steinerbarnehage viser små glimt fra barnehagehverdagen og pedagogikken på sin facebook-side. Det legges også ut linker til aktuelle artikler.

TILVENNING AV NYE BARN (OG FORELDRE)

Den første overgangen fra hjem til barnehage markerer et stort skille i et barns liv, og det er viktig for oss at denne tilvenningen blir så trygg som mulig for barn og foreldre. Barnehagen har utarbeidet egne retningslinjer for å hvordan nye barn og foreldre skal tas imot på en god måte. Planen for tilvenning går igjennom med foreldrene før oppstart, så de vet hva de kan forvente av barnehagen og hva barnehagen forventer av dem. Det tas hensyn til det enkelte barn og dets foreldre, og lengden på tilvenningen varierer.

På småbarnsavdelingene får barnet en primærkontakt, som er den personen barnet og foreldrene forholder seg mest til i oppstarten. Det forventes av foreldrene at de har satt av minst 3 dager til tilvenning, og at de kan følge opp med å hente barnet tidlig de første dagene og evt. ukene ut i fra hensyn til barnet. Også selv om det ser ut til at barnet har funnet seg til rette.

Det er viktig for barnehagen at foreldrene føler seg trygge på avdelingen og de voksne der, og barnehagen ser på det som en forutsetning for at barnet deres kan oppleve det samme.

I en oppstartsamtale vil foreldrene få informasjon om dagsrytme, ukerytme, hvilke voksne som arbeider på avdelingen, antall barn på avdelingen, forventninger til de som foreldre, m.m., - og de vil ha mulighet til å stille spørsmål og lufte sine tanker. Oppstartsamtalet vil også være viktig for de voksne på avdelingen å bli

kjent med barnet, hva slags rutiner det har for mat og hvile, og om det er spesielle hensyn som må tas.

OVERGANGER INNAD I BARNEHAGEN

Askeladden Steinerbarnehage har pr. august 2019 2 småbarnsavdelinger og 2 storbarnsavdelinger. Småbarnsavdelingene er for barn fra 1-3 år, og storbarnsavdelingene er for barn fra 3-6 år, pluss 1.klasse. Når barnet skal flyttes over til storbarnsavdeling, tas det hensyn til hva foreldrene ønsker, barnas lekekamerater, alders- og kjønnsfordeling på den nye avdelingen.

Barna kommer på tilvenning på sin nye avdeling 4-6 ganger i løpet av mai-juni, slik at de er godt kjent med lokalene og trygg på de voksne når de begynner etter sommerferien.

Småbarnsavdelingene avtaler overgangsamtaler med foreldrene og avdelingsleder på storbarnsavdeling, slik at barnet blir overført på en trygg måte.

Innimellom kan det oppstå behov for å flytte på barn mellom storbarnsavdelingene, av økonomiske eller sosiale hensyn. Hvilke barn som flyttes vurderes nøye, og foreldrene inkluderes i dette arbeidet.

OVERGANG FRA BARNEHAGE TIL SKOLE

Leken og den forutsigbare dagsrytmen står fortsatt sentralt det siste året barnet er barnehagebarn. I barnehagen vår bruker vi ikke begrepet «skolestarter» om de eldste barnehagebarna, nettopp fordi barnet fortsatt er et barnehagebarn og skal få oppfatte seg selv som det. Men det legges vekt på å øve selvstendigheten etterhvert som barna blir eldre, slik at det skal bli mer i stand til å ta vare på seg selv, foreksempel med påkledning og hygiene, når skolehverdagen kommer.

Askeladden Steinerbarnehage har barn som begynner på flere forskjellige skoler. Noen skal gå videre på Steinerskolen i Hurum og fortsetter da som 1. klassinger i aldersblandede grupper i barnehagen. I samarbeidet med Steinerskolen i Hurum er det utarbeidet egne planer for overgangen fra barnehage til skole.

Noen barn skal begynne på andre skoler i Hurum og Røyken. Barnehagen ønsker tett kontakt med skolen barnet skal gå videre på, og ser helst at skolen tar kontakt for evt. besøk i barnehagen før skolestart og samtale med pedagogen på barnets avdeling, med foreldrenes samtykke. Det benyttes skjema og rutiner utarbeidet av kommunen.

FAGOMRÅDENE I RAMMEPLANEN OG BASISKOMPETANSE

Barnets første syv år er fylt med læring. Mennesket lærer aldri mer enn i denne første livsfasen, og alt barnet lærer er med på å forme det som menneske i voksen alder. Derfor er barnehagen sentral i barnets liv, som en lærende organisasjon. Men alt barn tilegner seg av erfaring og læring i denne perioden, skjer på en mer eller mindre ubevisst måte. Barnet står i sentrum, og dets omgivelser og opplevelser er med på å forme det som menneske. Derfor legger steinerpedagogikken stor vekt på den voksnes rolle og tilrettelegging, samt evne til egen utvikling og danning.

3 grunnpillarer i steinerpedagogikken, som fremmer barnehagen som en lærende organisasjon, er:

- Voksenrollen – som gode forbilder for etterligning. De voksne er kulturformidlere gjennom samlingstund og aktiviteter. De er formidlere av etikk og moral.
- Sansepleie – som grunnlag for barnets helhetlige utvikling
- Rytmer – som grunnlag for trygghet, forutsigbarhet og improvisasjon. Herunder kommer viktigheten av god tid til fri lek og søvn/ hvile.

Barnehagemedarbeiderne har ansvar for å stimulerer barnas utvikling og gi hvert enkelt barn omsorg, aksept og trygghet. Barn tilegner seg hele tiden læring og erfaringer gjennom opplevelser og sanseerfaringer. Læringen skjer uten at barnet nødvendigvis er bevisst på det eller har begreper om hva som er læring og hva som er lek. Prinsippet om fra hånd til hode gjelder alt arbeid i steinerbarnehagene. Det er ved å erfare med hele kroppen barnet senere danner sin kognitive forståelse og kan oppleve sammenheng.

Fagområdene i Rammeplan for barnehagen:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

I steinerbarnehagene ser man på fagområdene i "Rammeplan for barnehagen» som helhetlige kompetanseområder. Områdene grenser inn til og overlapper hverandre, og skal utgjøre en sammenhengende helhet for barna. På samme måte som som steinerpedagogisk praksis i barnehagealder er mer opptatt av læring gjennom handling og undring enn ved absolutte faktasvar, kan man si at prosessen er viktigere enn produktet.

Man kan dele barnets læring i førskolealder inn i syv kompetanseområder, som sammen utgjør det vi betegner som basiskompetanse.

- Språkkompetanse

- Kropps- og bevegelseskompetanse
- Fantasi og kreativitetskompetanse
- Etisk og moralsk kompetanse
- Sosial kompetanse
- Sans- og iakttakelseskompetanse
- Motivasjon og konsentrasjonskompetanse

KOMMUNIKASJON, SPRÅK OG TEKST

SPRÅKKOMPETANSE

For å lære seg et godt språk og senere et godt skriftspråk er det nødvendig for barn å oppholde seg i et miljø som stimulerer til det. Vi stimulerer barnas språkutvikling på mange forskjellige måter i barnehagen.

Voksenrollen: Ved å være tilstede med barna, gi dem omsorg, lytte, bekrefte og respondere på henvendelser fra barna får de tillit og blir trygge. Tilstedeværende voksne fremmer barnas læring om språk. Da kan de hengi seg og utvikle talen fritt. De får rom til å sette ord på egne opplevelser og følelser. Når barn får bekreftelse på talen får de en forståelse for betydningen av ord og begreper. Med tilstedeværende voksne fanges også barnas kroppsspråk opp. Da kan de voksne hjelpe barna å sette ord på det de forsøker å si med kroppsspråket.

Tekstspråket omgir barna i det daglige. De ser sitt eget og andre barns navn flere steder, på diverse oversikts lister, i garderoben, på badet ... Vi skriver handlelister, og skriver plakater med info til foreldre. Barna er nysgjerrige og spør. Det hender at barna ønsker å skrive f.eks. prislapper til butikkleken sin, lage billetter til teateret de skal vise frem, og da hjelper de voksne dem. Barns interesse for skriftspråket er forskjellig, vi voksne svarer barna på de spørsmål som opptar hvert enkelt barn om dette. Vi har ikke bevisst skrive- og leseopplæring i barnehagen.

Fri lek: I vår barnehage legger vi stor vekt på at barna skal ha god tid til frilek. Barnehagen gir barnet mulighet til å oppleve sosialt fellesskap med andre barn – mulighet til lek i større fellesskap. Her er ikke "skapte" ting for å beskjeftige barnet. Frileken er en viktig del av dagen. Da kan barna fritt leke ut fra sin fantasi og etterligningsevne. Og de kan få medvirke i sin egen hverdag. Oftest leker de ting de har opplevd hjemme eller i barnehagen. I lek med andre barn kommuniserer barna hele tiden. De samarbeider, diskuterer, er uenige for så å bli enig. Språket utvikles i leken, lek forutsetter kommunikasjon og barna lærer av hverandre. De voksne følger med på hvordan barna bruker språket i leken, og om de etterhvert mestrer lekespråket ("og så kom du, og da sa du at ..."), som er et tegn på gryende språklig bevissthet hos barna. Eller om det kun er dyrelyder, eller enstavelsesord.

Ringlek: Hver dag har vi samlingsstund, med samtale og ringlek. Barna får komme med sine synspunkter og meninger om aktuelle tema, og det tas hensyn til dette ut i fra barnets alder og modenhet.

Rim og regler som har rytmiske element hjelper innlæringen av språket. Innholdet i disse følger stort sett årstidene. Vi ønsker at barna skal oppleve helhet, så når det er kaldt og snø ute synger vi om snømenn, ved regn om

ruskevær. I sommerson synger vi om fugler og blomster. Barn er sterkt forbundet med naturen og vi ønsker å bruke dette i ringen. Vi har samme ringlek i 1-3 uker, noen sanger og vers bruker vi hele året. Gjentakelse av de samme sangene, rimene og reglene over en lengre periode er gunstig for å få en forståelse av innhold. Barna lærer seg nye ord og leker med språket. Bevegelsene som gjøres er med på å tydeliggjøre ordene. Språket øves og nye begreper læres. I samlingsstunden øves også det å lytte til hverandre, og snakke én og én. De voksne skal kunne det de formidler godt. Slik er de tydelige forbilder og vi ønsker at barna skal lære ved å etterligne de voksne.

Eventyr: Eventyr er gunstig for språkutviklingen. Her finnes det karakteristiske eventyrerspråket med nye og spennende ord og vendinger. Læreutbyttet styrkes ved at de fortelles hver dag over en lengre periode, fra 1 -3 uker. I eventyrstunden forteller vi folkeeventyr, remseeventyr og diverse andre eventyr og fortellinger. Vi bruker den muntlige fortellertradisjonen, eventyrene blir mer levende når de fortelles enn leses, og fortelleren har en tettere kontakt med sine tilhørere. Barn som hører eventyr øver opp evnen til å danne indre bilder. Barna får høre nye ord, og lærer seg setninger de tar med seg inn i leken. "Det var en gang ...". Folkeeventyr er fylt med et frodig språk som gjør at barna danner sine egne bilder. Vi ønsker å skape en god stemning rundt eventyret. Det skal være lystbetont og høre eventyr.

Bordspill brukes også. Det er en type enkelt dukketeater, som er særlig viktig for de små barna, for den indre billedannelsen er enda ikke helt på plass. De gir også inspirasjon til leken. Ofte setter barna opp egne forestillinger i frileken, inspirert av eventyret eller bordspillet de har sett de voksne fremføre.

Barna har tilgang til bøker på alle avdelinger. Bøkene er et godt redskap for å lære nye ord og begreper. Vi leser sammen med barna, og snakker om det vi ser på bildene.

Etterligning: Barn hermer – de gjør som de voksne gjør og sier. Dette gjelder særlig i førskolealderen. Det er viktig at de voksne som arbeider med barn vet om denne store trangten til å etterligne som lever i barnet. Talen lærer barnet også gjennom etterligning. Det kan lære et hvilket som helst språk som blir snakket i dets nærhet. Barnet strever for å tale vårt språk og tilegner seg det langsomt – ved å etterligne. Vi må da bruke et riktig språk – ikke "babyspråk" med barnet. Stemmeføring og tonefall vil også gå over i barnet.

Vi voksne er bevisst på, og arbeider hver dag aktivt med å være gode forbilder for barna. Å lære via etterligning er næring for barn i førskolealderen.

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

KROPPS- OG BEVEGELSESKOMPETANSE

Frihet til egenbevegelse: Vi legger stor vekt på at barna får være i bevegelse. Utvikling av motorikken er noe av det mest grunnleggende i første 7-års periode. Barnehagen legger omgivelsene til rette slik at barnet kan bevege seg fritt ute og inne, uten voksenhjelp (krabbe, gå, klatre, hoppe, løpe). De minste barna kan ha nok med å øve på å klatre opp i stolen sin, mens de større barna lager sklier av benker og vippehusker av stokker. For at de skal lære å mestre kroppen sin er det bra at de har frihet til å skape det de trenger. Da får barna passende utfordringer i hverdagen som øker deres kroppslige kompetanse. De voksne er støttende og hjelper barna på deres vei til å kunne mestre seg selv.

Turdag hver uke: Skogen og uteområdet gir andre muligheter for utfoldelse og lek. Alle barn har bruk for å bevege seg mye. De skal bli kjent med kroppen sin, dens muligheter og begrensninger. Alt de lærer; å gå, løpe, hoppe, hinke, sykle, alt skal bli automatisert og det krever mye øvelse. Lekeplassen vår har et utfordrende, ulendt terreng. Det finnes klatremuligheter, både i klatrevegg og i trær. Barna får lov til å klatre i trær, løfte tunge steiner, og virkelig bruke kroppen sin. Forskning viser at jo mer man beveger kroppen på varierte måter, jo mer utvikler hjernen seg, og blir klar for å motta teoretisk kunnskap. Dette er et viktig arbeid for å gjøre barna skolemodne.

Storbarnsavdelingene er på skogstur hver uke, der øves de store bevegelsene i enda større grad. Fra 3 år skal motorikken utvikles videre slik at barnet blir mer og mer selvstendig med påkledning og egenbevegelse. Fra 5/6 års alder skal de kunne mestre å gå lengre og flere turer, herunder også beherskelse av ski. Barnet skal kunne beherske egen kropp, både grovmotorisk og finmotorisk.

Etterligning: Voksne forbilder i bevegelse, er viktig for å få barn i bevegelse. Tenk bare på hvordan barnet lærer å gå! Uten oppreiste mennesker i sin omgivelse, vil ikke barnet reise seg og begynne å gå. Vi voksne i barnehagen beskjefter oss under den frie leken med forskjellige nyttige – og etterligningsverdige – dagligdagse gjøremål; vi reparerer leketøy, lager mat, vasker dukketøy, vannet blomster og stryker. Eller vi lager ting til barnehagen – syr dukker, snekrer eller lignende. Ute går vi på ski, raker løv, luker og graver i kjøkkenhagen. Dersom vi gjør disse tingene på en god måte som er etterligningsverdig, gir det næring til etterligning og lek. Ofte kommer barna bort til oss og vil hjelpe til, vil gjøre som vi gjør. De voksnes aktivitet og bevegelse, oppmuntrer barna til aktivitet og bevegelse.

Fri lek: Barns behov for bevegelse kommer tydelig til uttrykk i deres frie lek. Vi har mye tid til frilek både ute og inne. I frileken kan de prøve ut ulike måter å gå på; kanskje leker de gammel bestemor og må krumme ryggen, eller de er baby og krabber bortover gulvet. Gutter har ofte stort behov for å være fysiske i sin lek, de tumler over og under hverandre, og er i konstant bevegelse. Barnehagen vår verdsetter barnas behov for bevegelse, og gir rom for det.

De små barna utforsker omgivelsene og leker ofte ved siden av med hverandre, såkalt parallell-lek. De har også et stort behov for å bevegelse, og øve på nye ferdigheter, som å gå, hoppe osv.

Måltid og ernæring: Hver formiddag lages det god og sunn vegetarisk mat i barnehagen (utenom turdagen på storbarnsavdelingene). De barna som ønsker det, medvirker i matlagingen. de får skjære opp grønnsaker, vaske opp, smake til maten, forberde borddekking, m.m. God håndhygiene en viktig og selvfølgelig start på denne medvirkningen. Vi bruker råvarer av god kvalitet, økologisk og biodynamisk dyrket. Det tas hensyn til allergier og annet. Ved å lage maten sammen med barna ser vi at barna er mindre skeptiske til å smake på nye ting. Måltidet er et høydepunkt i barnehagedagen. Barns smaksans er meget sart, det er viktig å pleie denne sansen.

Før barna går til bords, er det tid for å gå på toalettet og vaske hendene. Måltidet starter med at vi tenner lysene og synger bordverset: *«Jorden har oss brødet givet. Solen har det skjenket livet. Kjære sol, kjære jord, takken i vårt hjerte bor. Velsignet være maten og fred på jord.»* Mot slutten av måltidet deles det ut frukt og lyseslukkeren blir delt ut. Etter måltidet sier vi sammen: *«Takk for maten, den var god, den gir helse kraft og mot. Velbekomme alle sammen.»* Her øver vi takknemlighet for maten vi får.

Vi har vår egen grønnsakshage som vi arbeider i sammen med barna. De får oppleve hvordan frøet blir sådd, vokser opp til en plante, og til slutt høstes og kan tilberedes til god mat.

Rytmisk hverdag: Vi opplever at det er viktig for helsen at både barn og voksne har en god fast dagsrytme. Det gir forutsigbarhet og ro. Barna kan slappe av, de vet hva som kommer etterpå. Dagene er bygget opp med en god balanse mellom aktivitet og hvile. Mat og søvn/hvile til fast tid fremmer sunnhet, da slipper man å stresse og læringsutbyttet blir større. Barnets helse ivaretas ved at barnet gis mulighet for hvile i hverdagen. Både småbarnsavdelingene og storbarnsavdelingene har hvilestund etter lunsj.

Trygghet: Askeladden Steinerbarnehage vektlegger at alle barn skal være trygge i barnehagen, og oppleve vennskap, glede og sosial tilhørighet. Det er viktig for barna psykiske helse. De voksne arbeider med dette hver dag, i form av samtaler med barna, grensesetting og inkluderende leker og aktiviteter. Om et barn opplever å bli ertet, utestengt eller mobbet, vil de voksne gripe inn og følge opp hendelsen.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

FANTASI OG KREATIVITETSKOMPETANSE - MOTIVASJON OG KONSENTRASJONSKOMPETANSE

For å gi næring til barnas kreative side forsøker vi å gi barna et positivt forhold til å utforme noe med egne hender. Vi legger til rette for en rekke kunstneriske og kreative aktiviteter i vår barnehage.

Maling: Vi maler fast en gang i uken på alle avdelingene. Vi maler vått-i-vått; med fuktige ark og akvarellmaling. Målet med å male er å la barna bli kjent med fargene og deres kvaliteter. Barna får male fritt ut i fra seg selv. De voksne tilrettelegger ved å gi ut maling, pensler, og sørge for å skape ro. Vi synger malesangen vår før vi begynner: «*Regnbue, regnbue, kom her ned, hjelp oss å male, farger lyse, klare. Rød og gul og blå og grønn, hele verden er så skjønn.*»

Tegning: Tegnepapir og farger er tilgjengelig for de store barna, slik at de kan tegne når de har lyst eller behov for det. Vi tegner med bivoksfarger. Vi lar barna tegne ut ifra seg selv, slik inspireres de til å bruke sin kreative evne. De voksne tegner ikke så mye i barnehagen, da tegning ikke skal etterlignes, men komme ut i fra barnet selv. På småbarnsavdelingene har vi en fast tegnedag i uken. Her er det gleden over å uttrykke seg på papiret som gjelder mest. Gjennom tegning kan barnet bearbeide inntrykk, og tegning gjenspeiler barnets utvikling på papir. De voksne bruker sin kunnskap om barns tegneutvikling, og fanger opp om enkelte barn trenger tegnestøtte. Vi samler barnas tegninger og malerier til en mappe som utleveres til jul og sommeravslutningen.

Modellering: Vi modellerer med bivoks. Den fargede bivoksen må først varmes i hånden før den kan formes. Dette er en god øvelse i finmotorikk, konsentrasjon og tålmodighet.

Estetisk omgivelser: Barnehagen generelt er preget av duse farger, vakre årstidsbord og pene bilder på veggene. Det estetiske har en stor plass i alt vi foretar oss. Det oppleves som viktig å gi barna vakre omgivelser å være i.

Eventyr: Ved å fortelle folkeeventyrene, formidles den norske kulturskatten. Eventyrene inspirerer leken og kreativiteten, og gir barnas fantasi næring. Barna får høre eventyr eller se det vises som bordspill hver dag.

Årstidsfester: Hele året er fylt med ulike høytider, og de er knyttet til våre tradisjoner og vår kultur. I barnehagen feirer vi høytidene, og har årstidsfester. Beskrivelse av de ulike festene finner dere her i årsplanen og på barnehagens hjemmeside. Til alle årstidsfestene lager vi noe i ulike materialer sammen med barna. Det kan være en lykt til lanternefesten, eller et fastelavnsris til karnevalet. Målet er at barnet skal kunne gjøres mest mulig selv. De voksne legger til rette, viser hvordan det kan gjøres, og veileder og støtter barna i deres prosess. Det legges stor vekt på at alle materialer vi bruker er av god kvalitet.

Til årtidsfestene har vi også kulturelle innslag, som små konserter eller (dukke)teaterfremvisning, til stor glede og inspirasjon for barna. Vi voksne er delaktige i årstidsfestene på lik linje med barna, og dermed gode forbilder for dem.

Samisk kultur formidles gjennom tegning av flagg, markering av nasjonaldagen 6. februar og samiske sanger og regler i ringleken.

Ringlek: Sang og ringlek er kulturbærende elementer, som vi bruker mye i barnehagen. Vi bruker både de kjente og kjære barnesangene, og sanger fra forskjellige land og kulturer.

Fri lek: Det tilrettelegges for mye frilek i barnehagen, og frileken ses på som en spire til barnas voksende kreativitet. Barna får god tid til å skape lek, og evt. løse behov som oppstår. I barnehagen er det tepper i alle farger som det blir bygget hus av; teppene blir lagt over stativer, bord stoler, benker. Det er også sydd kapper, som brukes til kongekapper eller prinsesseslør. Klosser finnes i alle mulige fasonger. Barna har ingen problemer med å omskape disse enkle ting til hva de trenger i leken. Vi bruker materialer som tre, stein, skjell, kongler, silke, ull, osv. Leker og materiell som ikke er normerte og ferdig utformet, brukes bevisst, fordi det stimulerer barnets skapende krefter. Når ting ikke er "ferdige", savner man ikke noe, men forvandler det de har til det de har bruk for. Ved å la lekematerialet bestå av enkle, håndlagde ting i naturmateriale og friske ekte farger, appelleres det til barnas fantasi og kvalitetssans. Ulike klosser kan være en telefon eller et nettbrett, strikkede bånd kan være bandasje eller hundelenke ... Med god tid til den frie leken gis barna mulighet til å komme i dyp konsentrasjon, og til å utvikle sin egen skaperglede, uten den voksnes innblanding.

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

SANSE- OG IAKTTAKELSESKOMPETANSE - ETISK OG MORALSK KOMPETANSE - SOSIAL KOMPETANSE

Turdager: I Askeladden dyrker vi friluftslivet året rundt. Vi griper de mulighetene som de forskjellige årstidene gir oss, blant annet med skiføre om vinteren og sanking av frukt og bær om høsten. Hver onsdag er det turdag for storbarnsavdelingene, og vi går til faste turplasser ute i skogen, med bålpluss og lavvo med ovn. Vi har faste steder langs stien der alle må vente på hverandre. Ellers får barna løpe eller gå i eget tempo. Foreldrene oppfordres til å bruke ullundertøy på barna når det er kaldt, og ellers klær som gir barna mulighet for god bevegelse. Det er viktig å få gode erfaringer for å bli glad i å være ute i

naturen. Lunsjen er et høydepunkt, vi samles rundt bålet eller inne i lavvoen, og spiser våre matpakker. Medbrakt te, kakao eller toddy i termos smaker godt til. På forsommeren plukker vi granskudd som vi lager saft av. På ettersommeren plukker vi bær som vi lager saft og syltetøy av. Ut på høsten plukker vi sopp, og barna blir dyktige til å skille mellom hva man kan spise og hva man skal la stå. Soppen tørker vi, eller lager en smakfull rett av. Askeladder som vi er, tar vi ofte med oss krokete røtter, kongler, blomster eller annet hjem til barnehagen. Vi ønsker å hjelpe barna til å bli glad i naturen og se at naturen er full av ressurser som vi kan forvalte.

Hvis vi har funnet noe vi ikke vet hva er - en bille, en sopp, en blomst - undrer de voksne seg sammen med barna, og kanskje slår vi opp i en bok eller annet hjelpemiddel for å finne ut mer om det.

Påkledning, temperatur og værforhold er temaer vi lærer mye om - og gjør erfaring med - på turdagene. Kanskje var vi for varme, for kalde, hadde hull i støvelen eller for tung sekk.

Forbilder: Vi voksne er forbilder for barna i vår kontakt med og væremåte i naturen. Ser vi noe plast eller annet søppel langs stien, så bøyer vi oss ned og tar det med oss. Ingen ønsker å forurense naturen om de er glad i den. Ser vi en maursti og en maurtue, så skritter vi forsiktig over den og unngår å tråkke på maurene som arbeider så hardt. Ved at vi voksne tar vare på og pleier skogen vår, lærer barna å ta vare på naturen. De voksne kildesorterer alt avfallet på avdelingene, og barna lærer dette på en naturlig måte, ved å delta sammen med de voksne. Barna er gjerne med på å bære søppelet ut til de store avfallsdunkene, og spør hvilke poser som skal i hvilke dunker. Når barna lever med dette rundt seg som en selvfølgelighet vil det være en naturlig del av deres hverdag, som de kan ta med seg senere i livet.

Kjøkkenhage og kildesortering: Vi har egen kjøkkenhage, druer, bærbusker og frukttrær i barnehagen. I kjøkkenhagen dyrker vi økologiske grønnsaker - gjødselen henter vi hos egne hester og høner. Vi komposterer mat- og hageavfall. Barna får vært med på prosessen fra jord til bord, og tilbake til jord igjen. Det er stor stas å grave opp mange poteter om høsten, og huske tilbake at vi satte bare én potet her og der. Eller å se at de små, små frøene er blitt til saftige oransje gulrøtter. Det er mye undring og læring.

Samvær med dyr: To islandske hester står til enhver tid til disposisjon for barnehagen. Stell og samvær med så store dyr, er godt for barna. De lærer mye om det å ta vare på dyrene, og deres omgivelser. Nærmeste nabo har høner vi kan besøke. Overskuddsmat fra lunsjen, gis til hønene, som gir oss egg og gjødsel tilbake.

ANTALL, ROM OG FORM

SPRÅKKOMPETANSE - SANSE- OG IAKTTAKELSESKOMPETANSE

Verden er full av matematikk, denne matematikken får barna oppleve i barnehagen. De gjør erfaringer og sakte men sikkert øker deres kompetanse. Matematikken er i barnet, små barn har naturlig en viss forståelse for antall, form og rom. Denne forståelsen utvikles og styrkes med alder og erfaring. Hos oss legger vi vekt på erfaringer som støttende for senere forståelse.

Ringlek og eventyr: I ringleken har vi mange sanger og vers som inneholder matematikk: Vi teller på fingrene og hverandre, lærer begreper som *stor* og *liten*, *lett* og *tung*, osv. Eventyrene våre er også fulle av matematiske komponenter. I tillegg til å inspirere leken og kreativiteten, stimulere moralen og følelsene, inneholder de mange tallmessige gjentakelser; 3 brødre, 3 prinsesser, 3 oppgaver, 3 bukker ...

Fri lek: Vi har tid til mye frilek, i leken oppstår matematikk på alvor. Bevegelse, balanse og berøring er sterkt forbundet med hjernens fremtidige logiske tenkning. Gjennom lek og aktivitet lærer barna betydningen av pluss og minus, sterk og svak, trangt og åpent. Ulike klosser i fasonger og størrelser inspirerer til lek med kategorisering og konstruering. Puslespillene øver barna på å se sammenhenger og tilhørighet. Sette sammen og ta fra hverandre. Å bygge togbane og kulebane er også erfaringer med matematikk, konstruksjonen krever overblikk, konsentrasjon og evne til å se både helheten og delene. Vi bruker leketøy av naturmaterialer med variasjon i form, struktur og antall. Barna får mulighet via tingene det omgir seg med, til å eksperimentere innen den matematiske verden.

Rytmisk hverdag: Dagsrytmen vår inneholder også en tid for rydding. Ryddetiden gir god øvelse i å sortere og kategorisere lekene, alt har sin plass. Barna må forholde seg til rommet, og finne ut hva som skal hvor. Etter at alt er ryddet, blir bordet dekket. De største barna er med, og gjør erfaringer med å parkoble tallerken og glass. Hvor mange skjeer trenger vi i dag? Hvor mange vannmugger? Og etter lunsj bærer barna tallerkenen sin til kjøkkenet.

En viktig vei til modningen av tenkningen og forståelsen er at barna får mulighet til å fordøye erfaringene de gjør. Vi legger til rette for nok ro slik at dette kan finne sted.

Sanseopplevelser: Barnet i førskolealderen sanser alt i deres omgivelser sterkere, enn senere i oppveksten. Alt barnet omgis av i sitt miljø, kan det sanse på både godt og vondt. Vi forsøker å skape et miljø med sunne og ekte sanseintrykk. Lokalene er malt i sarte, delikate farger som virker harmoniserende på barna. Med ekte sanseopplevelser, menes for eksempel at klossene er like tunge som de ser ut i forhold til størrelsen. I de daglige gjøremålene som å lage mat, vaske, snekre, gå tur i skogen osv. utsettes barnet for flere gode opplevelser som utvikler sansene positivt. Det er viktig at vi gir tid og rom for at barnet skal kunne ernære seg av sine omgivelser og bruke sine sanser uten å hele tiden bli avbrutt. I en tid der mange barn bruker mye tid foran skjermen, som stimulerer synssansen, og kanskje hørsel, ønsker vi å gi autentiske sanseopplevelser som gir noe til hele sanseapparatet, og der barnet selv må være aktiv.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

ETISK OG MORALSK KOMPETANSE

Både barn og voksne trenger verdibegreper og oppgaver vi kan forbinde oss med. For barn er det av stor betydning at de opplever faste rytmer, klare grenser og sannferdighet i omgivelsene.

Omsorg og danning: Barnehagen streber etter å skape en hjemlig og trygg tilværelse for barna, der alle har sin plass i gruppen, og alle er med å ta vare på omgivelsene og hverandre. De yngste barna i gruppen lærer av de større, og de

store barna får vise omsorg for de yngre. Naturlig grensesetting i hverdagen er også omsorg, - for det enkelte barn og for barnet som sosial aktør i en større gruppe.

Askeladden Steinerbarnehage legger vekt på FN's Barnekonvensjon artikkel 3 som sier at: "Ved alle handlinger som berører barn, (...) skal barnets beste være et grunnleggende hensyn."

Danningsbegrepet står sentralt i barnehagen vår. Vi vektlegger Barnehageloven § 1 Formål, 1. ledd som sier: «Barnehagen skal i samarbeid med hjemmet ivareta barnets behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling.» Barnehagens mål er å skape en forutsigbar og trygg hverdag for alle barn, der omsorg for det enkelte barn står i fokus. Naturlige omsorgssituasjoner er ved levering om morgenen, henting på ettermiddagen, under måltidet, bleieskift/ toalettbesøk, og i hviletiden. Hele dagen er stå omsorg for barnas psykiske helse i fokus i barnehagen vår. Alle barn skal bli sett, og føle seg trygge.

Religion: Vi ønsker å gi stunder for barna der de opplever øyeblikk av religiøs karakter. Et religiøst øyeblikk kan være når vi tenner lyset til lunsj hver dag, når vi samles i stillhet og lytter til musikken før eventyret, eller samles for å feire en fødselsdag. De ulike årstidsfestene har også elementer av religiøsitet. Vi opplever at disse øyeblikkene er samlende for barnegruppen. Hvilestunden gir rom for undring og ettertanke for det enkelte barn eller i en mindre gruppe. Eller rett og slett avkobling og samling av nye krefter, tanker og inspirasjon.

Vi har god tid til undring og filosofering. De voksne gir næring til undringen ved å undre seg sammen med dem.

Gode forbilder: I barnegruppen må barna lære å respektere hverandre og gi rom for ulike typer mennesker. Når det oppstår noe mellom barna som de ikke klarer å løse selv må de voksne tre støttende til å vise hvordan de kan løse konflikten. Respekt og høflighet for hverandre er viktige momenter. Dette gjelder også hvordan de voksne kommuniserer og løser konflikter seg i mellom. Å være gode forbilder er i denne sammenheng av stor betydning. Barnet skal etterhvert klare å løse enkle konflikter uten voksnes innblanding, og oppføre seg passende overfor andre.

Etterligning: Å være et sannferdig forbilde, krever at den voksne er bevisst hva den gjør og hvordan den gjør det. De voksne må rett og slett oppdra seg selv for og gi barna et etterligningsverdig miljø de kan vokse opp i. Hvis vi ønsker at barna skal behandle sine omgivelser tingene med respekt, må vi også opparbeide en reell respekt for alt vi har rundt oss.

Barns medvirkning: Askeladden Steinerbarnehage legger vekt på at det enkelte barn skal få mulighet til å uttrykke seg, og rom og trygghet til å være delaktig i sin hverdag. Ved å sette av god tid til våre gjøremål i løpet av dagen, gir vi plass til at barna kan bli sett og hørt, og får på den måten medvirke og delta aktivt i sin hverdag. Jf. FN's Barnekonvensjon artikkel 12 som omhandler barnets rett til å gi uttrykk for sin mening.

Vilje: Barn har med seg en naturlig motivasjon for deltagelse i sitt eget liv. Denne motivasjonen kaller vi viljen. Hos de yngre barna kommer viljen tydeligst til uttrykk i handlinger, som det å overvinne kroppens tyngde og reise seg opp på to ben og gå. Det er en kraftig viljeshandling! I barnehagen styrker vi barnets vilje ved å gi dem mange muligheter for mestringserfaringer. Ved å gjenta aktiviteter, bevegelser, sanger, rytmer i dag, uke og år, får barnet god tid til å

lære og mestre. Barnet har i seg en trang til å strekke seg mot nye muligheter, til å lære nye ting. Denne trangen ønsker vi å fremme og ta vare på.

Rytmask hverdag: Barnehagens hverdag er bygget opp omkring en dagsrytme, ukerytme og årsrytme. Det vil si at vi gjør mer eller mindre de samme tingene til samme tid hver dag, vi har faste innslag på de ulike ukedagene, og vi feirer de samme årstidsfestene hvert år. Den faste rytmen er en pedagogisk metode som strukturerer hverdagen og gir den klare rammer. Den gjentagende rytmen er harmoniserende, forutsigbar og trygg for barnet. Når barnet vet hva som skal skje, kan det slappe av og bruke sine krefter på å leke, vokse og utvikle seg. Det blir lagt vekt på en balanse mellom den frie leken og dagens tilrettelagte aktivitet. En åpen tid og en samlet stund i stadig veksling. Den faste rytmen og våre faste gjøremål, gjør at barna innarbeider gode vaner.

Årstidsfester: I sangleken, eventyrstunden og dagens tilrettelagte aktivitet, tar vi utgangspunkt i den kommende årstidsfesten. På denne måten lar vi barna leve seg inn i årets skiftende karakter og stemning. Barnehagen forsøker å hente frem det vesentlige i de gamle årstidsfestene og fornye dem. Også de kristne høytidene feires. Ved å feire disse, formidles de kristne grunnverdiene, som er en del av vår kulturarv.

Aktivitetene rundt festene varierer etter stemning og er ikke statiske. Barnehagen forvandles frem mot årstidsfesten. På den måten kan barna leve med i årets rytme og føle den stemning som lever i denne tiden. De barna som har vært i barnehagen året før, kjenner disse rytmene og kan begynne å synge de aktuelle årstidsangene som hører til festen, uten at vi voksne har gjort det først.

Vi er åpne for markering av andre religiøse merkedager om det er naturlig for den barnegruppen vi har. Dvs. om vi har barn hos oss med andre religioner. Det er fint for inkludering av det enkelte barnet, og lærerikt for alle andre.

Ringlek og eventyr: Samlingsstundene gir gode muligheter for å ta opp moralske dilemma, snakke med hverandre som ting som har skjedd som var vanskelig, eller leke oss inn i oppdiktede problemstillinger. Mange av eventyrene er i seg selv fulle av lærdom om livet og moralske dilemma med kampen med det gode og det onde, dumhet og hjelpsomhet. I ringlek øves det også å ta hensyn og lytte til hverandre, snakke én og én, og samarbeide.

NÆRMILJØ OG SAMFUNN

SOSIAL KOMPETANSE

Barnehagen som nærmiljø: For de små barna er barnehagen ofte det første møtet med et miljø utenfor hjemmet. Barn blir kjent med seg selv, gjennom å bli kjent med andre. De erfarer at også andre barn har behov som må tas hensyn til. Barna får oppleve å *høre til*, i sin familie først, så i barnehagegruppen, så i hele barnehagen. Slik oppstår det et fellesskap hvor alle individer, uansett bakgrunn, kjønn eller identitet, opplever seg selv som verdifulle. Et slikt fellesskap bygges på regler, avtaler, tillit, samarbeid, respekt og empati. Det er de voksne som er utøverne i bruk av disse. Barna lærer av de voksnes handlinger.

I barnehagen møter barna også andres foreldre, vaktmesteren, rørleggeren, snekkeren og andre som er innom barnehagen og ordner eller hjelper til. Da erfarer de at flere mennesker inngår i - og bidrar til - barnehagens fellesskap og miljø. I løpet av ett år har vi besøk av mange ulike yrkesgrupper.

Ettersom barna blir større, kan vi utvide nærmiljøet. De største barna blir bedt på enkelte arrangementer på skolen, som teaterforestillinger og konserter. Og andre ganger blir skoleklasser invitert over i barnehagen. Skogen rundt oss der vi går tur, bondens åker der vi høster korn, og skolegården som vi besøker av og til, er deler av vårt nærmiljø. Gjennom måltider, praktiske gjøremål, deltagelse i årstidsfester og tradisjoner i barnehagen, opplever barna tilhørighet til sitt nærmiljø – barnehagen.

Frilek: Gjennom frileken blir barnet kjent med seg selv og andre, man tilegner seg sosial kompetanse. Barna må samarbeide og bli enige, og noen ganger følge regler. De voksne hjelper til i leken hvis barna trenger veiledning, eller når de blir invitert inn i leken av barna. Av og til må de voksne hjelpe barna å komme i gang med en lek, og enkelte barn trenger leketrening i et tettere samspill med voksne.

Små og store leker ofte sammen. I rollelek er det oftest de store barna som deler ut rollene og finner på hva som skal skje. De små faller lett inn i sine roller og bidrar også selv med egne ideer. Ofte kan også barna leke i små grupper. Noen holder på med dokkespill eller dukkelek. Andre bygger et hus og innreder det omsorgsfullt. Atter andre forvandler klossekassen til en bil eller en båt og drar ut i verden på eventyr. Noen velger å være med på matlagingen eller sitter med en voksen og gjør "voksenarbeid".

I dette fellesskapet erfarer barna deltakelse i et demokratisk samfunn.

De yngste barna trenger i stor grad trøst og omsorg. Barnet veksler mellom det å være i lek eller sitte på et fang. De kan komme i konflikt med de andre barna, spesielt om eierskap til lekene. Barna bruker tid på å lære seg å dele.

ÅRSTIDSFESTER

Årstidsfestene feires i ulik grad på storbarnsavdeling og på småbarnsavdeling. Beskrivelsene av festene som følger, er i stor grad slik det foregår på storbarnsavdelingene. Småbarnsavdelingene har også årstidsfester, men markerer de på en enklere måte, tilpasset alderen til barna.

HØSTFEST

Vi starter barnehageåret i august med forberedelsene til høstfesten. Vi går til nabobondens jorde over veien og høster korn på gammeldags vis, med ljà. Vi synger om bondens liv og spiser en hyggelig lunsj ute på kornåkeren. Vi tar med oss kornet tilbake til barnehagen og der tresker og maler vi kornet på håndkverner, for så å bake til selve festen. Barna er også med på å lage smør av fløte. På høstfesten dekker vi et langbord med duk og pynter med høstens farger. Alle barn og deres foreldre, bidrar med en liten gave i form av frukt, grønnsaker, nøtter, blomster, syltetøy eller noe annet som vi setter på bordet. Vi går så på dukketeater i Hagestuen, der 1.klasse viser dukketeater. Dukkene er laget av grønnsaker de har funnet på gårdsbesøk på Bergsmyrene. Ett år dukker prinsesse Paprika opp, et annet år er det greve Gresskar som har hovedrollen. Dette er en gledens fest og vi viser vår takknemlighet over alt hva jorden og naturen gir oss.

Vi ønsker å formidle til barna hvor maten kommer fra, prosessen fra korn til mel til brød. Barna får et forhold til råvarene, det å kunne ta opp sin egen gulrot, høste mais og plukke tomater. Dette er store sanseopplevelser. Vi sår egne grønnsaker i kjøkkenhagen, og høster dem i forbindelse med høstfesten. Vi ønsker at barna skal fornemme dette kretsløpet og at de gjennom dette skal opparbeide respekt for og glede over naturen. Barna lærer også om gammelt håndverk og arbeidsmetoder i forberedelsene til denne festen.

MIKAELI

På denne festen står engelen St. Mikael og hans jordiske skikkelse ridder Georg, i sentrum. Ifølge legenden var Georg en modig ridder som bekjempet dragen og reddet Prinsessen. St. Mikael står for det gode og det bevisste, mens dragen for det onde og det skjulte/ ubevisste. I september går man inn i mørketiden og da passer det fint å ha Mikaelifesten med kampen der det gode overvinner det onde. Ridder Georg er modig, og tør å ta opp kampen der alle andre feigt viker unna. Festen bærer preg av mot og styrke. I barnehagen forteller vi eventyret om Ridder Georg og vi synger sanger om ham i ringleken. På selve festen spiser vi dragesuppe, den er sterk og det kreves et visst mot å smake! Barna blir slått til Mikael-riddere og får på seg stjernebånd og ridderkappe, etter at de har bevist sitt mot ved å gjøre en motsprøve. De får også hvert sitt sverd laget av tre. Barna får kjenne på frykten ved å møte dragen og på motet som kreves for å bekjempe den, vi har samtaler om drager og hvordan de kan se ut i dag. Finnes de fortsatt? Ritualene knyttet til denne festen krever også at barna øver selvdisciplin og konsentrasjon.

LANTERNEFEST

Festen er en markering av Mortensmess. Morten – eller Martin - var en soldat som levde i på 400-tallet. I følge legenden om Martin viser han sin nestekjærlighet og godhet ved at han deler kappen sin i to og gir halvdelen til en tigger, som holdt på å fryse i hjel i kulden. Tiggeren viser seg for ham i et syn, og takker ham for gaven. Mange år senere ble Martin biskop av Tours, og etter sin død ble han helgenerklært.

Legenden om St. Martin forteller vi i eventyrstunden og vi synger lanternesanger i ringleken. Vi viser også dukketeateret for barna. Vi lager lanterner i barnehagen, og på selve lanternefesten samles barn og foreldre ute i barnehagen når mørket har falt på, ca. kl. 16.00. Vi tenner alle lyktene våre og ser hvor fint de lyser i mørket. Vi går til et stort bål mens vi synger lanternesanger. Ved bålet roper vi på Martin og venter i spenning på om han kommer med sol-, måne- og stjernebaker til oss. Lanternefesten markerer viktigheten av å verne om lyset og varmen i den mørke, kalde årstiden, og å dele med hverandre uansett hvor lite vi har. Vi tenner et indre lys som gir varme til oss selv og til andre. St. Martin er et godt forbilde som lærer barna om empati og barmhjertighet.

JUL

Adventspirale - eller adventshage - som den også blir kalt, er en høytidelig stund og markerer starten på adventstiden. Dette er en markering som kun foregår på storbarnsavdelingene. De voksne lager en stor spiral av granbar på gulvet på avdelingen. Sammen med barna pusser vi epler og gjør klar alle lysene som vi skal bruke. Denne stunden som bærer preg av stillhet og ettertanke, er et symbol på at du tenner et lys for deg selv og at ditt lys kan bre seg ut i verden og fellesskapet. Man sier at når man går inn i spiralen vil det si "å komme til seg selv" og når man går ut av spiralen vil det si "å komme ut til andre/ å ta del i fellesskapet". Barna lærer å kjenne på, og respektere, den høytidelige stemningen. De må forholde seg rolig en god stund og følge et bestemt ritual.

Adventspiralen holdes mandagen etter første søndag i advent. Det starter klokken 14.00 og det hele tar ca. 1 time. Barna hentes kl. 15 denne dagen, og tar med seg eplelysene og den vakre stemningen hjem.

I adventstiden fortelles små sagn og eventyr om Joseph og Maria sin reise til Betlehem, og deres forberedelser før Jesusbarnet blir født.

Det synges julesanger, bakes pepperkaker, lages julegaver og pyntes juletre. Vi formidler norsk kulturarv og gir barna hyggelige minner fra denne høytiden. I denne tiden arrangerer foreldrene julemarked sammen med skolen.

De første ukene i januar – etter juleferien - fortelles historien om de Hellige tre konger som fulgte stjernen til Betlehem og Jesusbarnet. I barnehagen øver 1. klasse og eventuelt 5-åringene sammen et lite skuespill om dette, som vises for de andre barna på storbarnsavdeling. Til lunsj tenner vi et hellig-tre-kongerlys.

FASTELAVN OG KARNEVAL

I barnehagen feirer vi karneval i februar. Fra hedensk tid var dette en vårfest, en forvandlingens tid, med mye dans og moro. I den katolske tradisjonen hadde man en stor fest med mat og drikke, før man gikk inn i fastetiden. Til denne tiden

forbereder vi oss med å lage katter av papp i alle regnbuens farger som vi henger rundt på avdelingen. Vi henter bjørkeris i skogen som vi pynter med fargerike fjær, bånd eller ull. Denne tiden bærer preg av mye tøys og tull, i ringleken synger vi mange morsomme sanger, og eventyret er humoristisk. Selve karnevalet har et forhåndsbestemt tema, de siste årene har vi hentet tema fra Elsa Beskows bok «Oles skitur» og fra Thorbjørn Egners «Kardemommeby». Alle barn og voksne kler seg ut i samsvar med årets tema, og bruker flere uker til å bli kjent med det. Vi spiser fastelavnsboller, slår katta ut av tønna og kårer kattedronning og kattedronning. På denne festen er det humor og glede som gjelder! Barna lærer å gå inn i roller og late som, og dette gir mye næring til leken deres i tiden før og etter.

PÅSKE

Påskan har sin opprinnelse fra jødernes og de kristnes tradisjoner. I barnehagen vår legger vi ikke vekt på Jesu oppstandelse, men derimot oppstandelsen i naturen. Vi gleder oss over alt som spirer og gror. Egget symboliserer det spirende livet – det evige livet. Vi tar inn et tre av kirsebær eller eple (noen store greiner) og ser hvordan det dag for dag vokser ut grønne blader og blomster. Vi sår gress og karse, og maler på utblåste egg. I ringleken synger vi sanger om haren, egg og blomster og i eventyrstunden forteller vi om "Den rette påskeharen". På selve påskefesten går vi ut for å se om påskeharen har vært her med eggene sine, og det har han jo, så da samler vi eggene i en felles kurv. Vi ser på bordspillteater om "Den rette påskeharen" og vi har eggturnering og påskelunsj. Barna opplever å se naturen våkne til liv igjen etter en lang dvale, de ser at spirene vokser, og opparbeider en undring og ærbødighet for naturen.

MAIFEST

Maifesten i barnehagen er en kombinasjon av dugnad og fest. Foreldre, ansatte og barn arbeider sammen i barnehagen, både inne og ute. Det vaskes, repareres, bygges, lukes og ryddes. Vi lager også maistang som pyntes med blomster og silkebånd. Og etter en velfortjent lunsj etter dugnadsarbeidet, samles alle barn, foreldre og søsken rundt maistangen til sang og dans. Det er flott for barna å se foreldre og ansatte jobbe sammen for å gjøre det fint i barnehagen, det blir et hyggelig sosialt fellesskap. Det gir en større sammenheng i tilværelsen for barna. Vi markerer den flotte årstiden og har det hyggelig sammen.

SOMMERFEST

Dette er barnehagens sommeravslutning, og den feires med rømmegrøt, hjemmelaget granskuddsaft og deilig vannmelon til dessert. Til sommerfesten har 1. klasse øvd skuespill, som de viser frem for alle fremmøtte. Etter skuespillet og maten er det avskjedsord til de som slutter av barn og voksne, og til slutt rir 1.klassingene på kjepphestene sine ut av barnehageporten der 2. klasselæreren tar imot dem. Dette er en fin avslutning på barnehageåret, hvor alle er velkomne, foreldre, søsken, besteforeldre og flere.

FORSKRIFTER, EIERSKAP OG HISTORIKK

FORSKRIFTER

Barnehagen drives i samsvar med gjeldende forskrifter. Fra 17. juni 2005 følges lov om barnehager nr. 64 med forskrifter, herunder forskrift om Rammeplan for barnehagen. Endringer i regelverket pr. august 2018 forholder vi oss også til.

Steinerbarnehagene i Norge har i tillegg egen lokal rammeplan utgitt mai 2018.

Barnehagen retter seg etter Rammeplan for barnehagen av 01.08.17.

EIER AV BARNEHAGEN

Barnehagen eies av Stiftelsen Askeladden Steinerbarnehage. Stiftelsen består av representanter fra foreldrene og de ansatte, og eksterne medlemmer. Pr. 01.08.19 består styret av: Hege Westskog (styreleder), Turi Abrahamsen, Frode Solvik, Kjersti Gundersen, Mandy Dähn (ansatterepresentant).

HISTORIKK

Rudolf Steinerbarnehagen i Hurum startet i 1983 av foreldre som ønsket seg en steinerbarnehage. De ansatte Ursula Johansson. Lokalene lå på Kana (nåværende Kana Barnehage). To år senere startet Rudolf Steinerskolen i Hurum opp i det samme huset, i sokkeletasjen. I 1989 var det blitt for trangt der, og skolen og barnehagen flyttet sammen til Holtebrekk på Klokkestua, i det gamle sykehjemmet fra 1913. Barnehagen hadde én avdeling i 2. etasje på skolebygget, med en lang rampe ned til et stort lekeområde.

I 1997 utvidet barnehagen med en avdeling til. Dette skjedde i forbindelse med vedtaket om skolestart for 6-åringer. Steinerskolene i Norge fikk dispensasjon til å beholde 1.-klasse i barnehagen, og slik fikk skolen og barnehagen midler til utvidelse. Avdelingene fikk navnene Tyttebær og Blåbær, med 18 barn fra 3 til 7 år på hver avdeling. Samtidig byttet barnehagen navn til Askeladden Steinerbarnehage.

Foreldre og ansatte nedla utallige dugnadstimer for å få bygget ny barnehage - og endelig - i august 2007 flyttet Askeladden inn i egne lokaler nede på bakken. Askeladden holder nå til i miljøvennlige og barnevennlige lokaler. Samtidig med flyttingen åpnet vi en småbarnsavdeling med 12 plasser (1-3 år) – Bjørnebær.

Januar 2011 utvidet vi igjen, denne gang i etasjen *under* de andre avdelingene. Skolens sal ble bygget om til en hyggelig storbarnsavdeling med god plass til 18 barn – Solbær. Høsten 2011 sto ny inngang og garderobe ferdig, sammen med et ekstra rom – Hagestuen. Hagestuen brukes nå som klasserom for 1. klasse.

Askeladden har hatt et nært samarbeid med Holtebrekk Familiebarnehage helt siden dens oppstart i 1996. Familiebarnehagen har 8 plasser til barn i alderen 1-3 år. I januar 2013 ble Holtebrekk Familiebarnehage lagt inn under Askeladden Steinerbarnehage, samarbeidet ble formalisert.

Helt siden 1997 har 1. klasse ved Steinerskolen i Hurum hatt tilhold i Askeladden Steinerbarnehage, som de største barna i barnehagen, fordelt på aldersblandede

storbarnsgrupper. Men våren 2017 fikk skolen tilsyn av Udir, og måtte dokumentere arbeidet som ble gjort, og utarbeide nye planer for å få lov til å beholde 1.klasse i barnehagen. Våren 2018 ble tilsynet avsluttet, og 1.klasseopplegget godkjent som et forsvarlig og lovlig skoletilbud.

Fra august 2019 er det 4 avdelinger i drift; Solbær, Blåbær, familiebarnehagen og Bjørnebær.

(Årsplanen er revidert og oppdatert pr. 30. august 2019)